

Za základní funkci práva (i v soudobé moderní společnosti), je třeba považovat funkci ochrannou. Právo musí chránit život, bezpečnost lidí, jejich soukromou sféru. Tuto svou nejdůležitější funkci plní právo ve velmi omezené míře, zato čím dál víc zasahuje do tržních vztahů.

Doba, kdy právo, jakožto společenský fenomén, by bylo výhradně doménou právníků, je pryč. Přesto se zdá, že je jejich úloha stále nadměrná, to nelze nezbytně považovat za pozitivum, protože formalismy zakotvené v právu často neodráží společenskou realitu dostatečně. I proto je v současnosti naléhavě nutný sociologický přístup k právu. Právo má přispívat k řešení společenských problémů, nikoliv je tvořit.

Zdá se, že právo dominuje ostatním normativním systémům ve společnosti, a jako jediný z těchto systémů zůstalo univerzální. Nedomnívám se však, že by právo působilo na chování lidí nezbytně více než jiné normativní systémy. Běžný člověk komplikované moderní právo nezná do podrobností; často se musí spolehnout na právního profesionála (ať už advokáta, nebo státního úředníka).

Nepochybně nastává čas přehodnocení dosavadních výsledků práva (k čemuž podněcují i myšlenky postmodernistické filozofie a právní teorie). K tomu, aby mohlo právo úspěšně plnit své funkce, musí být připraveno opustit svá stará dogmata, pěstovaných po staletí právníckým stavem. Zároveň se musí bránit přílišnému vlivu politického soupeření o moc na obsah právních norem, a na realizaci těchto norem v praxi.

To, že právo je dnes konfrontováno mnoha (zdánlivě) neřešitelnými problémy, není důvodem k rezignaci; je ale třeba otevřenost vůči novým způsobům myšlení. Nezbyvá než popřát, aby se právu dařilo plnit své funkce v budoucnosti co nejúspěšněji.